

UDK: 341.176(4):368  
Biblid 1451-3188, 14 (2015)  
Год XIII, бр. 51, стр. 176–188  
Изворни научни рад

проф. др Слободан ЈОВАНОВИЋ<sup>1</sup>

## ПРЕДЛОГ ДИРЕКТИВЕ СКУПШТИНЕ ЕВРОПЕ И САВЕТА О ПРОДАЈИ ОСИГУРАЊА ОД 28. ОКТОБРА 2014.

### ABSTRACT

Paper deals with the key changes to the Directive on insurance intermediation of 2002 addressed by the Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on insurance distribution of 26 October 2014. Certain gaps have been noticed since adoption of the Directive 2002 and revision in line with the following five basic principles was necessary: (1) A high and consistent level of policy holder protection embodied in EU law, (2) Effective management of conflicts of interests and transparency, (3) Introducing clearer provisions on the IMD scope, (4) Increased efficiency in cross-border business and (5) Achieve a higher level of professional requirements. Main alterations of the existing framework for insurance intermediation author has analyzed in the following segments: directive's scope, conflict of interest, duty to inform, fees / commissions, packaged products, duty to warn on the product inadequacy and fines.

*Key words:* Insurance, intermediation, consumer protection, duty to inform, commission, conflict of interest.

### 1) УВОД

Услед великих разлика у националним прописима о агентима и посредницима осигурања, као и због уклањања неизвесности у вези са применом права слободе оснивања и пружања услуга, пре потпуног ступања на снагу тих принципа без потребе доношења посебне директиве, Савет ЕУ

---

<sup>1</sup> Универзитет Привредна академија, Правни факултет за привреду и правосуђе, Нови Сад.  
Е-маил: nsbob@sezampro.rs.

је још 1976. донео Директиву о агентима и брокерима у осигурању.<sup>2</sup> Овом директивом омогућено је да се посредници осигурања који немају положен испит или немају посебно издату дозволу у својој држави, алу су показали професионалну способност током извесног периода праксе, служе наведеним основним слободама. Другим речима, директива није регулисала начин почетка рада и пословања агената и брокера, већ је првенствено била привремене природе, јер је било предвиђено да престаје да важи чим се донесе детаљна директива. Пошто је Комисија приметила да су држављанице, упркос претходно донесеној директиви, задржале различите квалитативне стандарде кроз одбијање да одобре слободу пословања посредницима из држава-чланица без или са врло мало прописа о квалификацијама због сопствених оштријих прописа о заштити потрошача, а имајући у виду да је јединствено тржиште осигурања ЕУ требало да се успостави до средине 1994. године, као и у циљу превазилажења насталог неповерења, Европска комисија је донела Препоруку свим државама-чланицама 1991. године, о обавези свих посредника да испуне одређене услове и буду регистровани.<sup>3</sup> Препоруке се односи практично на све категорије посредника осигурања, без обзира на то да ли су самостално запослени или у радном односу. Препорука је имала за циљ да се сви канали продаје као што су банке, продавци аутомобила и робне куће њоме обухвате. У циљу заштите интереса потрошача, Комисија је препоручила обавезно разликовање између брокера осигурања, тј. посредника независних од осигураваача и агената осигурања који имају уговор са једним или више осигураваача. Посебан значај имају субјективна својства лица желе да се баве овим послом. Тако посредници осигурања морају да имају опште, трговачко и професионално знање и вештину, као и добру репутацију. То је значило да ако су у прошлости били у стечају, нису могли да добију дозволу, осим ако по националном праву нису рехабилитовани. Што се тиче професионалног искуства, државама-чланицама је остављено да одлуче да ли ће извршити разликовање између брокера и других посредника. Комисија је такође препоручила да посредници осигурања располажу полисом осигурања професионалне одговорности, осим ако за њега не гарантује његово друштво

---

<sup>2</sup> “Council Directive of 13 December 1976 on measures to facilitate the effective exercise of freedom of establishment and freedom to provide services in respect of the activities of insurance agents and brokers (ex ISIC Group 630) and, in particular, transitional measures in respect of those activities (77/92/EEC)”, *Official Journal of the European Communities*, L 26, 31. 1. 1977, pp. 14–19.

<sup>3</sup> “Commission Recommendation of 18 December 1991 on insurance intermediaries (92/48/EEC)”, *Official Journal of the European Communities*, L 019, 28. 1. 1992, P. 32–33.

за осигурање. Коначно, од брокера се може захтевати доказ о адекватним финансијским средствима. Сви посредници са неопходним квалификацијама морају бити регистровани и само се регистровани посредници могу бавити посредовањем. Регистар посредника може водити или државни орган или од државе признато професионално удружење. У циљу спровођења наведених правила, Комисија је препоручила кажњавање лица која обављају послове посредовања без дозволе, било да су та лица регистрована, па су накнадно прекршила прописане услове, било да уопште нису регистрована.

## II) СВРХА

Због чињенице да неке државе-чланице уопште нису следиле Препоруку Комисије из 1991. године, а да су је друге испуниле само делимично, Комисија је одлучила да још једном покуша да изврши усклађивање прописа у овој области. Директива 2002/92/ЕЦ Скупштине Европе и Савета о посредовању у осигурању (даље у тексту: ДПО)<sup>4</sup> једини је пропис ЕУ који регулише места продаје производа осигурања са циљем обезбеђења права потрошача која је ван снаге ставила Директиву из 1976. године. ДПО је усвојена 9. децембра 2002. године и државе чланице ЕУ су имале обавезу да је примене у својим националним законодавствима најкасније до 15. јануара 2005. године. ДПО је заснована на концепту Препоруке из 1991. који су у ДПО поновљене и постале обавезујуће за све посреднике осигурања и реосигурања који по њој морају да буду регистровани. Међутим, директива није предвидела већи број изузетака. Тако на пример, на запослене раднике на терену или „везане” посреднике који раде само за једног осигураваача директива се уопште не примењује и због тога ова лица не морају да буду регистрована.

Директива је прописала минималне услове и захтеве, што значи да су државе-чланице могле прописати и строже услове, али само за посреднике који су регистровани на њиховој територији. На основу регистрације у својој држави, посредници осигурања и реосигурања имају право да обављају своју делатност и у другим државама-чланицама на основу слободе пружања услуга или оснивањем филијале. С обзиром на принцип прописивања минималног (а не тачно одређеног – прим. аут.) правног оквира по којем национална законодавства држава чланица су требала да се уједначе, двадесетседам држава чланица применило ју је на суштински различите начине. Током провере њене примене у периоду 2005–2008. година Европска комисија је утврдила потребу

<sup>4</sup> “Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation”, *Official Journal of the European Communities*, L 9, 15. 1. 2003.

за њеном изменом. Финансијски проблеми настали 2008. године и криза која је, у већем или мањем интензитету, касније погодила већи број држава чланица ЕУ у први план је истакла значај обезбеђења ефикасне заштите потрошача у целом финансијском сектору. На самиту лидера држава чланица организације G20 у Сеулу одржаном 10. и 11. новембра 2010. године, затражено је од Организације УН за економску сарадњу и развој (*Organisation for economic co-operation and development – OECD*), Одбора за финансијску стабилност (*Financial Stability Board – FSB*) и других релевантних међународних организација да установе опште принципе за сектор финансијских услуга ради појачања заштите потрошача (начини за побољшање финансијске заштите потрошача путем „информисаног избора” што подразумева обавезе информисања потрошача, транспарентност и подучавање, заштиту од превара, злоупотреба, заблуда, као и могућностима регреса и заступања).<sup>5</sup> На основу наведеног захтева, Радна група организација G20 и OECD за финансијску заштиту потрошача усвојила је „Основне принципе заштите потрошача финансијских услуга”, који су допуњени на самиту лидера организације G20 у новембру 2011. године у Кану и које је Савет OECD усвојио као Препоруку за све државе чланице те организације у јулу 2012. године. На основу захтева лидера организације G20 из јуна месеца 2012. године, Радна група организација G20 и OECD за финансијску заштиту потрошача усвојила је „Ефективне мере за подршку примене преосталих Основних принципа заштите потрошача финансијских услуга.”<sup>6</sup> Један од циљева предвиђених Основним принципима заштите потрошача финансијских услуга односи се на потребу да потрошачи увек имају исти ниво заштите у вези са техникама продаје, условима и особинама производа, без обзира да ли те услуге директно пружају даваоци који имају дозволу за рад од стране надлежног надзорног органа или њихови агенти<sup>7</sup>, као и да даваоци финансијских услуга послују у складу са стандардима утврђеним кодексима пословања, односно пословне етике.<sup>8</sup> Током дебата у Скупштини Европе, имајући у виду захтеве за капитализацијом и надзором друштава за осигурање по Директиви о солвености II<sup>9</sup>, посебно је истакнута забринутост у вези са стандардима продаје производа животног осигурања са

---

<sup>6</sup> *Effective approaches to support the implementation of the remaining G20/OECD high-level principles on financial consumer protection*, OECD, Directorate for financial and enterprise affairs, Committee on financial markets, G20/OECD Task force on financial consumer protection, September 9, 2014, Paris.

<sup>7</sup> *Ibidem*, Professional standards 1.2, Effective approaches 35(2), стр. 13.

<sup>8</sup> *Ibidem*, Professional standards 2.3, Effective approaches 112, стр. 22.

<sup>9</sup> Directive 2009/138/EC of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of insurance and reinsurance (Solvency II), *Official Journal of the European Union*, L 335, 17. 12. 2009, p. 1.

инвестиционом компонентом. Због тога је Скупштина Европе захтевала да измене ДПО такође имају у виду и правила о продаји таквих производа по Директиви о тржиштима финансијским инструментима.<sup>10</sup>

### III) МЕРЕ ЕУ

Комитет европских надзорних органа осигурања и пензијских фондова је у априлу 2006. године закључио Луксембуршки протокол<sup>11</sup> којим је утврђена процедура за размену информација о сарадњу у активностима надзора прекограничног пословања посредника у осигурању и омогући њихову јединствену дозволу за целу територију ЕУ. Овај документ такође је предвидео обавезу конзистентне примене посебних формулара у процедурама за добијање дозволе и пријаву посредника у осигурању надзорном органу, али је такође и уредио заштиту потрошача, посебно у вези са објављивањем списка органа / институција надлежних за пријем приговора и процедуре за вансудско решавање приговора. Убрзо потом, Комитет европских надзорних органа осигурања и пензијских фондова одлучио је да изради извештај о статусу примене кључних одредби ДПО и тај задатак поверио Групи стручњака за посредовање у осигурању. Извештај о примени ДПО из маја 2007. године констатовао је да су све државе чланице примениле ДПО, а да је један мањи број њих усвојио строжа правила за посреднике у осигурању, те да на основу одговора из спроведене анкете која је послужила као основ за Извештај, постоји потреба за појашњењем неких термина из ДПО као и да су нека правила из ДПО непрактична из угла континуираног спровођења надзора.<sup>12</sup> Европска комисија је још 13. јуна 2005. године одлучила да покрене студију о продаји производа осигурања и пружању услуга у одређеним врстама делатности на основу чл. 17 Уредбе Савета (ЕЦ) бр. 1/2003.<sup>13</sup> Циљ те студије је био да се

<sup>10</sup> “Directive of the European Parliament and of the Council on markets in financial instruments repealing Directive 2004/39/EC of the European Parliament and of the Council (Recast) “; COM(2011) 656 final.

<sup>11</sup> “Protocol Relating to the Cooperation of the Competent Authorities of the Member States of the European Union in Particular Concerning the Application of Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on Insurance Mediation”, CEIOPS, April 2006. Доступно на: [https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx\\_dam/files/publications/protocols/Luxembourg\\_Protocol%20\\_without%20annexes\\_Rev1\\_Oct2008.pdf](https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/protocols/Luxembourg_Protocol%20_without%20annexes_Rev1_Oct2008.pdf), 23. 10. 2014.

<sup>12</sup> “CEIOPS’ Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive’s Key Provisions”, March 2007, стр. 25.

<sup>13</sup> “Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty”, *Official Journal of the European Communities*, L 1, 4. 1. 2003.

додатно истраже и коначно утврде сви конкретни рестриктивни поступци или нарушавање конкуренције, поред осталих, у области осигурања имовине и прекида рада, осигурања пловила, моторних возила, опште, професионалне и еколошке одговорности, незгоде физичких лица и осигурања кредита. Коначан извештај који је упућен Скупштини Европе 25. 9. 2007. године<sup>14</sup> истакао је три кључна проблема која се односе на: 1) одређене поступке који доводе до уједначавања износа премија када се саосигурање и реосигурање закључују кроз двостепену процедуру путем водећег осигураваача и осталих са(ре)осигураваача, 2) примере где широко распрострањена пракса вишегодишњих уговора може да доведе до кумулативног неиспуњавања обавеза осигураваача, и 3) знаци потенцијалног урушавања тржишта у вези са брокеражама.<sup>15</sup> Истовремено са претходним активностима, службе Комисије су тражиле савет од Европске агенције за надзор осигурања и пензијских фондова (*European Insurance and Occupational Pensions Authority – EIOPA*, даље у тексту: ЕАНОПФ) о бројним питањима у вези са изменама ДПО. Извештај ЕАНОПФ је усвојен у новембру 2010. године.<sup>16</sup> Током 2010. и 2011. године, службе Комисије су се редовно састајале са представницима из сектора осигурања, потрошачких организација и надзорних органа и дискутовале о предстојећим изменама. Јавну расправу о изменама ДПО службе Комисије су спровеле у периоду од 26. новембра 2010. године до 28. фебруара 2011 на основу консултационог документа о циљевима политике формулисаних у наведеном документу са пет упитника: (А) Висок и доследан ниво заштите уговараача осигурања у праву ЕУ, (Б) Ефикасно управљање сукобом интереса и транспарентношћу, (Ц) Усвајање јаснијих одредби о предмету ДПО, (Д) Повећање ефикасности прекограничног пословања, и (Е) Постизање вишег нивоа професионалних квалификација.<sup>17</sup> Закључци проистекли из консултационог документа били су у великој мери афирмативни у прилог измена које су предложиле службе Комисије.<sup>18</sup> Јавна расправа о предложеним

---

<sup>14</sup> “Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Sector Inquiry under Article 17 of Regulation (EC) No 1/2003 on business insurance (Final Report)“, 25.9.2007, COM(2007) 556 final.

<sup>15</sup> *Ibidem*, стр. 9.

<sup>16</sup> Интернет: [https://www.ceiops.eu/fileadmin/tx\\_dam/files/publications/reports/IMD-advice-20101111/20101111-CEIOPS-Advice-on-IMD-Revision.pdf](https://www.ceiops.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/reports/IMD-advice-20101111/20101111-CEIOPS-Advice-on-IMD-Revision.pdf), 9. 1. 2015.

<sup>17</sup> “Consultation document on the Review of the Insurance Mediation Directive (IMD)“, Интернет: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/consultations/docs/2010/insurance-mediation/consultation-document\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/insurance-mediation/consultation-document_en.pdf), 24. 10. 2014.

<sup>18</sup> “Summary of responses to the Consultation on the revision of the Insurance mediation directive“, *European Commission*, Brussels, 4 April 2011, стр. 4–5.

изменама ДПО2 у вези са њеним предметом, обавези посредника у осигурању на информисање, сукобу интереса, прекограничном пословању и професионалним квалификацијама одржана је 10. децембра 2010. године.<sup>19</sup> У смислу даљих консултација о изменама ДПО, 11. априла 2011. године одржан је и састанак са стручњацима из држава чланица и ЕАНОПФ о закључцима из јавних расправа и могућој систематизици и садржају ДПО2, на којем је већина присутних подржала смер измена ДПО који су предложиле службе Комисије. Поред претходно наведеног, Комисија је спровела процену утицаја алтернативних решења у складу са начелом прихватања „бољег прописа” те је за наведену потребу наручила неколико посебних студија. Тако је прва студија спроведена 2010. године о трошковима и користима потенцијалних измена правила о продаји производа осигурања и производа осигурања са инвестиционом компонентом.<sup>20</sup> Другу студију у којој је дат свеобухватан преглед начина функционисања продаје производа осигурања на територији ЕУ спровео је *PricewaterhouseCoopers (PWC)*. Студија је завршена у јулу 2011. године и објављена на интернет страни Комисије.<sup>21</sup> Оцена алтернативних решења која су на располагању такође су узела у обзир и резултате студије која је за циљ имала оцену квалитета савета који се дају на територији ЕУ.<sup>22</sup> Четврта студија која је била основа за одлучивање Комисије имала је за циљ да анализира различите чиниоце у вези са доношењем одлуке инвеститора из угла бихејвиоралне економије.<sup>23</sup> У наставку излагања осврнућемо се на неке од најзначајнијих измена које предвиђа Предлог Директиве Скупштине Европе и Савета о продаји осигурања од 28. октобра 2014. године (даље у тексту: ДДО).<sup>24</sup>

<sup>19</sup> Записник са јавне расправе доступан на Интернету: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/insurance/docs/mediation/20101210hearing/panel-summary\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/20101210hearing/panel-summary_en.pdf), 8. 1. 2015.

<sup>20</sup> “Study on the Costs and Benefits of Potential Changes to Distribution Rules for Insurance Investment Products and other Non-MIFID Packaged Retail Investment Products”, *Final Report, Europe Economics*, 29 September 2010. Интернет: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/consultations/docs/2010/prips/costs\\_benefits\\_study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/prips/costs_benefits_study_en.pdf), 8. 1. 2015.

<sup>21</sup> “Study on the impact of the revision of the Insurance Mediation Directive (ETD/2007/IM/B2/51)”, *Final Report, PwC Luxembourg*, May 23rd, 2011, доступно на: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/insurance/docs/mediation/imd\\_final\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/imd_final_en.pdf), 22. 10. 2014.

<sup>22</sup> “Consumer Market Study on Advice within the Area of Retail Investment Services”, *Final Report, Synovate*, 2011, Интернет: [http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/investment\\_advice\\_study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/investment_advice_study_en.pdf), 22. 10. 2014.

<sup>23</sup> “Report on consumer decision-making in retail investment services from a behavioural economics perspective”, 2010, Интернет: [http://ec.europa.eu/consumers/strategy/consumer\\_behaviour\\_en.htm](http://ec.europa.eu/consumers/strategy/consumer_behaviour_en.htm), 22. 10. 2014.

<sup>24</sup> “Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on insurance distribution (recast)”, *Council of the European Union*, 13635/14 Brussels, 26 September 2014.

## IV) КЉУЧНЕ ИЗМЕНЕ ДПО

### *Предмет Директиве*

ДДО проширује предмет ДПО из 2002. године ради обухватања делатности друштава за осигурање и друштава за реосигурање (укључујући и она која се баве директном продајом потрошачима). Правила ДДО примењују се и на остала лица која на тржишту продају производе осигурања у склопу своје делатности и организације које пружају постпродајне услуге (која се понекад зову „секундарним посредницима” – прим. аут.) као што су делатности аутосалона, транспортних организација или туристичких агенција, као и агенција за процену и ликвидацију штета.

### *Сукоб интереса*

ДДО садржи одређени број одредби којима је покушано да се реше уочене или потенцијалне мане у односима између посредника и осигураника. Једна од таквих одредби је и она која предвиђа обавезу поступања савесно, поштено и у најбољем интересу клијената,<sup>25</sup> укључујући и потрошача без обзира на примену правила о изузећу „великих ризика”,<sup>26</sup> реосигурања и професионалних потрошача. Другим речима, поступци посредника у осигурању морају да буду у складу са највишим стандардима професионалне етике посебно у погледу давања јасних, адекватних и потпуних информација.<sup>27</sup> Без обзира на чињеницу да постоје различити потрошачи са различитим потребама, то у смислу измена ДПО, обавеза информисања не сме да се извршава у супротности са претходно наведеним стандардима. Поступање у „најбољем интересу” потрошача налаже посреднику у осигурању такође и обавезу да своје поступке који се тичу претпостављеног (најбољег – прим. аут.) интереса потрошача учини транспарентним и активно и адекватно управља ситуацијама и околностима у којима може доћи до сукоба интереса тако да његова непажња или пропуст не буду на штету потрошача. Са друге стране, посредника у осигурању чак ни изостанак штете по интересе потрошача не мора ослобађати од мера органа надлежног за надзор осигурања.

---

<sup>25</sup> ДДО, чл. 15, ст. 1.

<sup>26</sup> “Directive 2009/138/EC of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of insurance and reinsurance (Solvency II)”, чл. 13, тач. 27.

<sup>27</sup> ДДО, чл. 15, ст. 2.



### *Обавеза информисања*

Чл. 20, ст. 1, тач. (а) Предлога ДДО измењен је стари чл. 12 из ДПО тако да се неопходне информације посредника у осигурању према потрошачу морају доставити у писаној форми (на папиру – прим. аут.), јер је наведеним чланом измењене директиве брисана алтернативна могућност да се информације могу доставити и на било којем трајном медијуму којем потрошач може да приступи. Међутим, ДДО у истом члану, у ст. 2–4 прописује околности и услове у којима је дозвољено да посредник у осигурању информише потрошача и путем трајних медија, и то ако су кумулативно испуњена два следећа услова: (1) да је то оправдано у контексту односа посредника у осигурању, друштва за осигурање и потрошача и (2) да је потрошачу омогућен избор у погледу начина на који ће бити информисан и да се он са тим сагласио. Али ако је потрошач, пре закључења уговора, информисан на трајном медијуму или преко интернета, потрошач у сваком тренутку може да захтева бесплатно достављање предметних информација и у папирном облику. Према ст. 6 наведеног члана ДДО, информисање путем трајног медијума сматра се оправданим у контексту односа заинтересованих страна ако потрошач има редован приступ интернету или ако је доставио своју електронску адресу. Када се ради о језику на којем се информације достављају, ДДО прецизира да се оне могу доставити и на језику државе чланице где се ризик налази с тим да је бесплатан превод који евентуално буде требало да се уради.

ДДО и даље, у чл. 19, ст. 1, предвиђа изузеће од обавезе информисања када се ради о „професионалним клијентима”, иако је 69% анкетираних привредних друштава (корпоративни осигураници – прим. аут.) која су купци осигурања сматрало да се обавеза информисања уговарача осигурања мора задржати бар као законска обавеза или предвидети право уговарача осигурања да захтева информацију о висини провизије, награда и / или бенефиција посредника у осигурању.<sup>28</sup> Такође, Савез европских удружења управљача ризицима са жаљењем је констатовао да су тзв. „велики ризици” и даље изузети из новог правног оквира обавезе продаваца осигурања на информисање уговарача осигурања.<sup>29</sup>

### *Награде / провизије*

ДДО прописује обавезно пријављивање награде / провизије коју је уговорио посредник у осигурању, укључујући и тзв. везане посреднике који,

<sup>28</sup> Bedhouche, Julien, “Insurance Mediation Directive 2 / IDD2 – the return of the professional customer in 2015?” The Federation of European Risk Management Associations (FERMA), December 3, 2014, at: <http://www.ferma.eu/blog/2014/12/imd2-idd2-return-professional-customer-2015>.

<sup>29</sup> *Ibidem*.

по правилу, једино иступају као заступници за одређено друштво за осигурање или групу осигуравача. Ова обавеза биће примењена у петогодишњем, прелазном периоду. „Варијабилне награде” (на пример, увећане награде за већи обим послова) које се исплаћују неким од запослених такође потпадају под предмет ДДО. ДДО садржи и додатна правила у вези са пријављивањем профитних провизија<sup>30</sup> коју остварује друштво за посредовање у осигурању у случају остварења пословних циљева уговорених са осигуравачем. Наведена врста провизије креира типичан сукоб интереса у правном односу посредника у осигурању и његовог клијента; посредник није заинтересован да учествује у пријави и остваривању одштетног захтева потрошача услуга осигурања зато што од осигуравача добија профитну провизију само ако нема осигураних штета по закљученим полисама осигурања.<sup>31</sup>

### *Пакет-производи*

ДДО уводи обавезу продавца производа осигурања, који је део неког пакет-производа у којем се налазе и неке друге финансијске услуге или производи, да информише потрошача да свака од услуга или појединачних производа се могу купити посебно – одвојено од осталих и да га обавести о припадајућим трошковима и накнадама. Другим речима, пракса продаваца пакет-производа да обавезу потрошаче на куповину производа или услуга у једном пакету више неће бити дозвољени.

### *Обавеза упозоравања на неадекватност производа*

Посредници ће имати обавезу да прибаве информације о потенцијалном знању потрошача, искуству, финансијској ситуацији и инвестиционим циљевима како би могли да оцене да ли производ који желе продају потрошачу одговара његовим потребама и очекивањима. Ако посредник у осигурању закључи на основу информација која је добио од потрошача да производ или услуга нису одговарајући за конкретног потрошача, посредник га мора упозорити на ту чињеницу. Наведена обавеза постоји и онда када се продаја врши без саветодавне улоге посредника у осигурању што значи да ће посредник у осигурању морати да се обезбеде прибављањем писмене

---

<sup>30</sup> Ам. енглески: *contingent commission*, брит. енглески: *override*.

<sup>31</sup> Иако је у САД наведена врста провизије била забрањена од 2005. године, после истраге коју је спровео јавни тужилац државе Њујорк, пракса таквог награђивања посредника у осигурању је настављена после 2010. године. – Gray, Alistair: “Insurers’ contingent commissions attacked”, *Financial Times*, January 13, 2013.

изјаве потрошача о његовим захтевима и потребама, из које се може видети да ли је понуђен производ осигурања – полиса осигурања била одговарајућа за потрошача већ у почетној фази преговарања.

### *Казне*

ДДО ће донети повећање нивоа усклађености управних – надзорних санкција, укључујући и одузимање дозволе, забрану лицима да врше послове извршних директора и надзора у привредним друштвима за посредовање у осигурању и друштвима за осигурање као и новчаних казни.

## **VI) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ**

На основу чл. 36, ст. 1 државе чланице ће бити обавезне да донесу националне законе, подзаконске и надзорно-регулаторе прописе ради спровођења те директиве двадесетчетири месеца по њеном ступању на снагу, док ће на основу чл. 37, ДПО 2002 бити стављена ван снаге даном ступања на снагу нове директиве. У чл. 38 Предлога директиве Скупштине Европе и Савета о продаји осигурања предвиђено је да она ступа на снагу двадесетог дана од дана објављивања у Службеном листу Европске уније.

## **VII) ИЗВОРИ**

“CEIOPS Advice to the European Commission on the revision of the Insurance Mediation Directive (2002/92/EC)“, Ref: CEIOPS CCP-59/10, 10 November 2010, Интернет: [https://www.ceiops.eu/fileadmin/tx\\_dam/files/publications/reports/IMD-advice-20101111/20101111-CEIOPS-Advice-on-IMD-Revision.pdf](https://www.ceiops.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/reports/IMD-advice-20101111/20101111-CEIOPS-Advice-on-IMD-Revision.pdf), 9. 1 2015.

“CEIOPS’ Report on the Implementation of the Insurance Mediation Directive’s Key Provisions”, March 2007.

“Commission Recommendation of 18 December 1991 on insurance intermediaries (92/48/EEC)“, *Official Journal of the European Communities*, L 019 , 28. 1. 1992, P. 32–33.

“Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Regions – Sector Inquiry under Article 17 of Regulation (EC) No 1/2003 on business insurance“, *Final Report*, 25. 9. 2007, COM(2007) 556 final.

“Consultation document on the Review of the Insurance Mediation Directive (IMD)“, доступно на: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/](http://ec.europa.eu/internal_market/)

- consultations/docs/2010/insurance-mediation/consultation-document\_en.pdf, 24. 10. 2014.
- “Consumer Market Study on Advice within the Area of Retail Investment Services, Final Report, Synovate”, 2011, доступно на: [http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/investment\\_advice\\_study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/consumers/rights/docs/investment_advice_study_en.pdf), 22. 10. 2014.
- “Council Directive of 13 December 1976 on measures to facilitate the effective exercise of freedom of establishment and freedom to provide services in respect of the activities of insurance agents and brokers (ex ISIC Group 630) and, in particular, transitional measures in respect of those activities (77/92/EEC) “, *Official Journal of the European Communities*, L 26, 31.1.1977, P. 14–19.
- “Council Regulation (EC) No 1/2003 of 16 December 2002 on the implementation of the rules on competition laid down in Articles 81 and 82 of the Treaty”, *Official Journal of the European Communities*, L 1, 4.1.2003.
- “Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on insurance mediation”, *Official Journal of the European Communities*, L 9, 15.1.2003.
- “Directive 2009/138/EC of 25 November 2009 on the taking-up and pursuit of the business of insurance and reinsurance (Solvency II) “, *Official Journal of the European Union*, L 335, 17.12.2009, p. 1.
- “Directive of the European Parliament and of the Council on markets in financial instruments repealing Directive 2004/39/EC of the European Parliament and of the Council (Recast)“; COM(2011) 656 final.
- “Proposal for a Directive of the European Parliament and of the Council on insurance distribution (recast)”, *Council of the European Union*, 13635/14 Brussels, 26 September 2014.
- “Protocol Relating to the Cooperation of the Competent Authorities of the Member States of the European Union in Particular Concerning the Application of Directive 2002/92/EC of the European Parliament and of the Council of 9 December 2002 on Insurance Mediation”, CEIOPS, April 2006. Доступно на:
- “Public hearing on the revision of the IMD – from IMD1 to IMD2, 10 December 2010”, доступно на Интернету: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/insurance/docs/mediation/20101210hearing/panel-summary\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/20101210hearing/panel-summary_en.pdf), 8. 1. 2015.
- “Report on consumer decision-making in retail investment services from a behavioural economics perspective”, 2010, доступно на Интернету: [http://ec.europa.eu/consumers/strategy/consumer\\_behaviour\\_en.htm](http://ec.europa.eu/consumers/strategy/consumer_behaviour_en.htm), 22. 10. 2014.
- “Study on the Costs and Benefits of Potential Changes to Distribution Rules for Insurance Investment Products and other Non-MIFID Packaged Retail

- Investment Products”, *Final Report, Europe Economics*, 29 September 2010. Доступно на Интернету: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/consultations/docs/2010/prips/costs\\_benefits\\_study\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/docs/2010/prips/costs_benefits_study_en.pdf), 8. 1. 2015.
- “Study on the impact of the revision of the Insurance Mediation Directive (ETD/2007/IM/B2/51)“, *Final Report, PwC Luxembourg*, May 23rd, 2011, доступно на: [http://ec.europa.eu/internal\\_market/insurance/docs/mediation/imd\\_final\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/internal_market/insurance/docs/mediation/imd_final_en.pdf), 22. 10. 2014.
- “Summary of responses to the Consultation on the revision of the Insurance mediation directive”, *European Commission*, Brussels, 4 April 2011.
- Bedhouche, Julien: “Insurance Mediation Directive 2/ IDD2 – the return of the professional customer in 2015?” The Federation of European Risk Management Associations (FERMA), December 3, 2014, доступно на: <http://www.ferma.eu/blog/2014/12/imd2-idd2-return-professional-customer-2015>, 19. 1. 2015.
- Effective approaches to support the implementation of the remaining G20/OECD high-level principles on financial consumer protection*, OECD, Directorate for financial and enterprise affairs, Committee on financial markets, G20/OECD Task force on financial consumer protection, September 9, 2014, Paris.
- Gray, Alistair: “Insurers’ contingent commissions attacked”, *Financial Times*, January 13, 2013.
- The G20 Seoul Summit Document*, 10-11 November 2010, Seoul.
- Интернет: [https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx\\_dam/files/publications/protocols/Luxembourg\\_Protocol%20\\_without%20annexes\\_Rev1\\_Oct2008.pdf](https://eiopa.europa.eu/fileadmin/tx_dam/files/publications/protocols/Luxembourg_Protocol%20_without%20annexes_Rev1_Oct2008.pdf), 23. 10. 2014.

## VII) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ

ДДО ће извесно донети значајне промене у комерцијалној пракси посредника у осигурању али и овлашћењима надзорних органа. Са друге стране, цикличне промене у смеру нижих цена осигурања у неким државама чланицама ЕУ, могле би да доведу и до тога да већи терет усклађивања пословања према правилима ДДО убрза процес консолидације у сектору друштава за посредовање у осигурању. Усвајање ДДО би у Србији значило уједначавање релевантних одредби Закона о осигурању о посредницима и агентима у осигурању у складу са наведеним стандардима и правилима.